

Međunarodna Ekonomija

Vežbe

Msc. IBD Vesna Kočić Vugdelija

Mail: vesna.kocic-vugdelija@teachers.org

Integracioni procesi u Evropi

Osnivanje i razvoj EU

- Ideja zaživela '50-tih godina XX veka
- Rešenje sukoba nakon I i II svetskog rata
- SAD – problem nedovoljno jakog ekonomskog partnera i saveznika protiv SSSR-a
- Maršalov plan (1947) – finansijska pomoć

Osnivanje i razvoj EU

- Maršalov plan (po George Marshall)
- 12 milijardi dolara (danas 120) ekonomske pomoći zapadnoj evropi
- UK 26%, Francuska 18%, Zapadna Nemačka 11%, ostatak: 15 zemalja
- Poljska i Istočna Nemačka odbile pomoć (Staljin nije imao interesa)

Osnivanje i razvoj EU

- Početak nacionalnog organizovanja u Evropi – 1950.
- Šumanova deklaracija – predlog objedinjavanja uprave nad resursima
- 1951. – potpisan Ugovor o osnivanju Evropske zajednice za uglj i čelik (Francuska, Zapadna Nemačka, Belgija, Luksemburg i Italija)
- Prva faza zajedništva, upravljačka prava nad preduzećima je držala Zajednica
- Inicijativa Beneluksa – dublja integracija

Osnivanje i razvoj EU

- Sledeća faza: osnivanje Evropske ekonomske zajednice i Evropske zajednice za atomsku energiju (Euratom) 1957. god
- Cilj EEZ: ostvarivanje carinske unije i jedinstvenog tržišta (roba, kapital, usluge i ljudi)
- Osnivanje: 6 zemalja Zapadne Evrope slične institucionalne strukture
- Evropski parlament i Sud pravde zajednički organi
- 1965. Savet ministara i Komisija zajednički

Osnivanje i razvoj EU

- Prva decenija vrlo uspešna
- 1959. prvi koraci u liberalizaciji tržišta
- 1962. ostvarivanje zajedničke politike u poljoprivredi
- 1968. formirana carinska unija
- UK dva puta odbijena

Osnivanje i razvoj EU

- Dalji razvoj: trgovinska saradnja i proširenje
- Prva kriza: neslaganje oko finansiranja zajedničke poljoprivredne politike
- 1973. ulazak UK, Danske i Irske
- Stvaranje monetarne unije
- 1979. stvaranje Evropskog monetarnog sistema
- Ciljevi: suzbijanje inflacije, povećanje obima investicija, ekonomska stabilizacija
- 1974. Evropski savet

Osnivanje i razvoj EU

- 1979. godine Evropski parlament biran na opštim direktnim izborima
- '80-tih godina: Grčka, Španija, Portugal
- Jedinstveni evropski akt do 1992. godine
- Jedinstveno evropsko tržište – 1993. god.

Osnivanje i razvoj EU

- Stvaranje Ekonomske i monetarne unije – Faze:
 1. 1990-1994 uklanjanje kontrola kretanja kapitala
 2. 1994/97-1999 – usklađivanje monetarnih sistema i ekonomskih performansi
 3. Osnivanje Evropske centralne banke i uvođenje evra
- Ideja političke saranje
- 1992. potpisan ugovor o EU
- Ugovor iz Mاستrihta

Osnivanje i razvoj EU

- Stubovi EU:
 1. Tri evropske zajednice
 2. Saradnja u oblasti zajedničke spoljne i bezbednosne politike
 3. Saradnja u oblasti pravosuđa i unutrašnjih poslova
- Kraj osamdesetih – kraj hladnog rata
- 1995. – 15 članica + priprema za 10 novih

Osnivanje i razvoj EU

- Pridruživanje EU: najviši oblik saradnje
- Sporazum o pridruživanju
- Država nečlanica + EZ + svaka članica ponaosob
- Krajnji cilj: uspostavljanje zone slobodne trgovine

Osnivanje i razvoj EU

- Razlike pridruživanja i pristupanja:
 1. Pridruženi ne učestvuje u formiranju volje Zajednice, donošenju odluka
 2. Ne postoji volja ugovornih strana da se zasnije odnos pripadnosti Zajednici
- Pridruživanje i pristupanje ekonomski uslovljeni
- Kriterijumi:
 1. Demokratsko uređenje
 2. Osnovni uslovi za prelaz na tržišnu ekonomiju

Osnivanje i razvoj EU

- Opšti kriterijumi sa Saveta u Kopenhagenu 1993.:
 1. Stabilne demokratske institucije, vladavina prava, poštovanje ljudskih i manjinskih prava
 2. Funkcionisanje tržišne ekonomije, dovoljno konkurentne
 3. Sposobnost preuzimanja obaveza i podrška ostvarivanju ciljeva, usvajanje pravnih tekovina
 4. Administrativna sposobnost
 5. Pravo Unije da odlučuje o proširenju

Osnivanje i razvoj EU

- Politika proširenja EU – razvojna
- Jedinstveno tržište – osnova
- Aspekti procesa nastanka jedinstvenog tržišta:
 1. Politički (ekonomska, monetarna i politička unija)
 2. Pravni (harmonizacija pravnih i drugih propisa)
 3. Ekonomski (međunarodna ekonomska integracija)

Krugovi proširenja EU

1. 1973. – 6 + VB, Danska i Irska
2. 1981. – Grčka
3. 1986. – Portugal i Španija (Evropa dvanaestorice)
4. 1995. – Austrija, Švedska i Finska (Norveška odbila)
5. 2004. – Mađarska, Slovenija, Slovačka, Češka, Poljska, Estonija, Litvanija, Letonija, Kipar i Malta
6. 2007. – Rumunija i Bugarska
7. 2013. - Hrvatska

Kriza EU

Kriza EU

- Najdublja egzistencijalna kriza od nastanka
- Grčka, Portugal, Španija
- Građanima obećavan stalni prosperitet

Kriza EU

- Najdublja egzistencijalna kriza od nastanka
- Grčka, Portugal, Španija
- Građanima obećavan stalni prosperitet

Kriza EU

- Nemačka pomogla budžetske deficite uz uslove
- Pojedininim zemljama pretnja izlaskom iz EURO zone
- Remećenje konkurencije, ponovne carine
- Antievropske i nacionalističke političke snage
- Alternativa: Švajcarski i Norveški model

Kriza EU

- Ekonomski uslovi za ulazak Srbije u EU:
 1. Reforma pravosuđa
 2. Korupcija
 3. Finansiranje stranaka
 4. Povraćaj nacionalizovane imovine
 5. Organizovani kriminal
 6. Sloboda medija
 7. Dobrosusedski odnosi

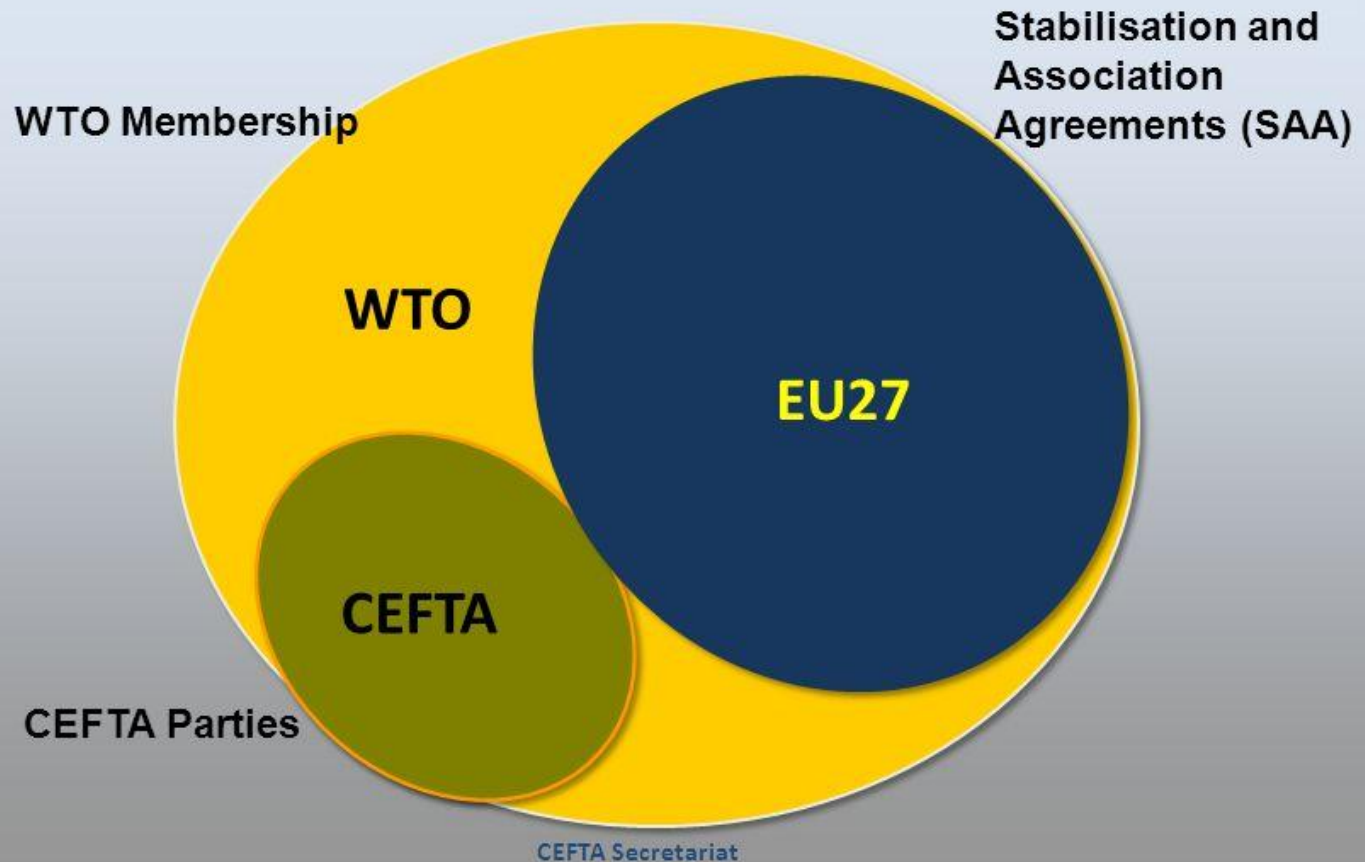
Kriza EU

- Ekonomske prilike u Rumuniji i Hrvatskoj

CEFTA 2006

“CEFTA Process”

CEFTA 2006

- Države jugoistočne Evrope (ne EU članice)
- Tržište = BDP Mađarske, 0,5% EU
- Mali obim poslovanja
- Nedovoljna povezanost
- Nerešeni politički problemi
- Usmerenost ka EU
- Ekonomska kriza, korupcija

CEFTA 2006

- Pravilo dijagonalne kumulacije porekla robe (suprotno bilateralnoj kumulaciji)
- Širenje tržišta za sve proizvode, trgovina pod istim uslovima, modernizacija, liberalizacija javnih nabavki
- Kumulacija porekla izvan CEFTA zone pod uslovom:
 1. Da svaka zemlja ima potpisan sporazum sa EU, EFTA ili Turskom
 2. Da sporazum bude baziran na panevropskim pravilima
 3. Da u okviru sporazuma postoji protokol koji dozvoljava takvu kumulaciju

CEFTA 2006

- Carina i dadžbine se plaćaju na robu bez porekla
- Danas: niži stepen razvijenosti privreda u CEFTA
- Faktori razvoja u CEFTA do 2020:
 1. Produžetak krize umesto oporavka
 2. Nerazrešeni politički problemi
 3. Visok nivo korupcije
 4. Oporavak tokova SDI zbog slabe bankarske podrške
 5. Većina zemalja će imati slične strategije

CEFTA 2006

- Indeks korupcije visok u zemljama CEFTA
- 2/3 zemalja u svetu ispod 50

CEFTA 2006

- Ekonomske pretpostavke za jačanje izvoza u regionu:
 1. Nastavak EU integracija
 2. Intenziviranje saradnje u okviru CEFTA
 3. Motivisanje priliva izvozno orijentisanih investicija
 4. Rast intraindustrijske razmene u okviru CEFTA
 5. Uklanjanje administrativnih barijera za greenfield
 6. Poreski stimulansi dolasku novih investitora
 7. Razvijanje saobraćajne i telekom. Infrastrukture
 8. Reforma obrazovanja
 9. Besplatno informisanje MSP o mogućnostima
 10. Medijska promocija uspešnih greenfield investicija

CEFTA 2006

- Budućnost regionalnog razvoja zavisi od:
 1. Učestalosti regionalnih sastanaka za rešavanje problema
 2. Efikasnosti mehanizma pretvaranja zajedničke volje u konkretne i ostvarive ekonomske aktivnosti
 3. Cilj: postizanje rasta i smanjenje nezaposlenosti
 4. Realizaciju projekata koji vode integraciji
 5. Finansijska podrška na nacionalnom i međunarodnom nivou

CEFTA 2006

- Pozitivni efekti potpisivanja sporazume:
 1. Veća harmonizacija trgovinskih odnosa u regionu
 2. Poboľšanje mehanizama za rešavanje sporova
 3. Mogućnost primene dijagonalne kumulacije porekla robe
 4. Otvaranje novih oblasti razvoja u pogledu liberalizacije trgovine uslugama, investicije, javne nabavke, intelektualna svojina
 5. Značaj sporazuma za Srbiju koji predviđa da se članice rukovode pravilima STO i EU

CEFTA 2006

- Prepreke funkcionisanju:
 1. Ostvarivanje ravnopravnog tretmana cenovnom konkurentnošću koja može biti poboljšana:
 1. Snižanjem carina na domaće izvozne proizvode
 2. Nižim administrativnim troškovima za dozvole i sl.
 3. Umanjenjem cena izvozne opreme i repromaterijala
 2. Ukidanjem necarinskih barijera
 3. Korupcija
 4. Dugo izdavanje viza
 5. Tranzitni troškovi
 6. Slabost institucija...

Svetska trgovinska organizacija

STO

- Medjunarodna organizacija koja predstavlja institucionalni i pravni okvir multilateralnog trgovinskog sistema u podrucju carina I trgovine robama, uslugama I trgovinskih aspekata intelektualne svojine
- Pravno obavezujuca institucija u domenu trgovine
- Principi I clanstvo:
 1. Princip najpovlascenije nacije
 2. Nacionalni tretman
 3. Princip transparentnosti

STO

- Stalni organi:
 1. Ministarska konferencija – najvisi organ koji odlucuje o sporazumima
 2. Opsti savet – glavno telo, sastavljen od predstavnika svih zemalja clanica
 3. Saveti – Nadgledanje sporazuma
 4. Sekretarijat
 5. Pomocni organi – radne grupe, komiteti I saveti

STO

- Prednosti članstva u STO:
 1. Mogućnost pristupa tržištima drugih zemalja pod povoljnijim uslovima
 2. Vazan signal stranim investitorima
 3. Izgradnja tržišne privrede, modernizacija
- Preduslovi članstva:
 1. Politicka podrška
 2. Realizacija ekonomskih reformi
 3. Informisanje javnosti
 4. Finansijsko-materijalno i kadrovsko jačanje institucija